

Шановні освітянки! Дорогі жінки!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди Міжнародного свята жінок – 8 Березня!

Ви – матері, дружини, доньки – є тим світлом, яке крізь тисячоліття історії осяває нам шлях мудрістю, добротою, ніжністю і любов'ю. Завдяки вашій турботі ми віримо в силу добра, у відродження Весни в наших душах і серцях, сподіваємось на нове життя, повне світлих надій і сподівань.

Особливою є місія жінки-Вчителя, яка навчає, виховує, плекає майбутнє держави – сьогоднішніх учнів і студентів. І це нелегке завдання – утвердження в суспільстві пріоритетності науки і освіти, виховання сучасної людини, здатної адаптуватися в новому глобалізованому світі – ви, шановні освітянки, успішно виконуєте. Та передусім ви залишаєтесь нашими Берегинями, спонукаєте ставати кращими, даруючи близьким людям свою увагу і любов, спокій і щастя.

Бажаємо вам, дорогі наші жінки, міцного здоров'я, тепла, добра і любові! Нехай доля буде прихильною і щедрою до вас, даруючи мир та злагоду, щастя та родинний затишок!

З повагою, президент НАПН України
В. Г. КРЕМЕНЬ

5 квітня 2019 року відбудуться загальні збори Національної академії педагогічних наук України «Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2018 році та завдання на 2019 рік».

**Початок роботи загальних зборів
НАПН України о 10.00 год.,
реєстрація – з 9.00 год.**

Загальні збори НАПН України відбудуться за адресою: м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д, Інститут педагогіки НАПН України, актовий зал, 4 поверх.

ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Засновники – Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Видавництво «Педагогічна преса»

№ 1 (269),
СІЧЕНЬ – ЛЮТИЙ 2019

УКРАЇНА ВІДЗНАЧИЛА ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ СОБОРНОСТІ

22 січня Україна відзначає знаменний історичний ювілей, що символізує об'єднання нашого народу в єдину державу і ще сто років тому заклало початок нової, суверенної, вільної, демократичної країни. У 1919 році було проголошено Акт Злуки Української Народної Республіки (УНР) та Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР).

З нагоди Дня Соборності України на Софійській площі відбулися урочисті заходи з участю Президента України Петра Порошенка та перших осіб держави, до яких долучився і президент Національної академії педагогічних наук України Василь Кремень. Рівно сто років тому саме на цій площі сталася одна з найбільших подій у тисячолітній історії України. Тут відбулося проголошення Акту Злуки – об'єднання в єдину державу. Відтоді і навіки незалежність України означає її самостійність і соборність, наголосив у своєму виступі перед українцями Президент Петро Порошенко.

Цього дня було створено і живий ланцюг Соборності – це щорічна акція, присвячена Дню Соборності України та річниці з дня проголошення Незалежності України. Учасники акції символічно об'єднують береги Дніпра «живим ланцюгом» на мосту Патона в Києві, рухаючись назустріч двома колонами – з лівого берега (символізує Українську Народну Республіку) та з правого берега (символізує Західно-Українську Народну Республіку).

Серед важливих акцій цього дня також було покладання квітів до пам'ятників великому українському поетові Тарасу Шевченку і видатному державному діячеві Михайлу Грушевському від Президента Петра Порошенка з дружиною Мариною Порошенко.

Президент з нагоди Дня Соборності України та 100-річчя проголошення Акту злуки УНР та ЗУНР відзначив високими державними нагородами видатних українців, які самовіддано долучилися до будівництва Української держави. Так, Петро Порошенко вручив Патріарху Філарету найвищу державну нагороду – звання Герой України та орден Держави.

Виступаючи перед українцями, Президент країни підкреслив, що сто років тому Україна втратила свій шанс на незалежність. І саме єдність є головною запорукою того, що вдруге ми свій шанс не втрачимо:

– 21 січня 1990 року «живий ланцюг» мільйонами рук поєднав Львів із золотим Києвом, – згадав Петро Порошенко. – Як видимий знак того, що на-

стала черга відновлення незалежності держави. Нація згадала свій історичний досвід і оперлася на нього. Так постала незалежна Україна, єдина і неподільна, від Чернігова до Криму, від Ужгорода до Луганська. Україна здобула незалежність, але в Кремлі точно з цим не збиралися миритися. І буквально з моменту проголошення нашої незалежності почалися спроби відновлення російської імперії. З висоти теперішнього досвіду ми можемо точно назвати ці спроби початком гібридної війни проти України. І час істини настав у 2014-му. Україна твердо ступила на шлях зміцнення своєї свободи, своєї незалежності, на шлях до Євросоюзу, на шлях до НАТО. І щоб змусити нас зректися цього вибору, Москва анексувала Крим і спро-

бувала роздробити нас на частини, аби легко проковтнути. Перед нами знову постала загроза втрати соборності і незалежності. Але ціною великих жертв, ціною великих зусиль українського народу ця загроза відведена. І у жорсткому протистоянні з терористами, з російськими найманцями і з частинами регулярної російської армії ми з вами зупинили ворога. А гаслом нашим було: «Єдина країна». І в День Соборності ми щиро звертаємося до наших земляків, які живуть в кордонах України, але на тимчасово окупованих територіях Криму, частини Луганської та Донецької областей. Ми ніколи про вас не забуваємо. Ми кожного дня працюємо для того, щоб наблизити день вашого звільнення від ворожого ярма. Для досягнення наших ці-

лей нам потрібно берегти і зміцнювати нашу українську єдність і соборність. А тому всім має бути чітко зрозуміло – Україна є унітарна держава, з однією державною мовою – так записано в українській Конституції. Створення Православної Церкви України ще раз продемонструвало силу єдності. Ми вкотре пересвідчилися – коли ми єдині, для нас немає нічого неможливого. Те, що роками, десятиліттями, століттями здавалося недосяжним – збулося. Прийшов час, щоб на цьому духовному фундаменті, непідвладному жодним підступам ворога, ми продовжили будувати спільний мирний, процвітаючий, спільний для всіх український дім.

Фото та інф. – з офіційного сайту Президента України

Передплата триває. Індекс газети – 30670. Наша ціна на 2019 рік – 420 грн.

ВІДЗНАЧЕННЯ 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

На виконання рішення 39 сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО про відзначення у 2018 році на рівні ЮНЕСКО 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського упродовж минулого року міністерства, державні адміністрації, громадські організації, а насамперед, МОН України і НАПН України, забезпечували виконання Плану заходів із відзначення у 2018 році 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 року № 464-р. Усі заходи проводилися під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету, благодійних пожертв та інших джерел, не заборонених законодавством.

Зокрема, у Херсоні (25-27 квітня) відбувся Всеукраїнський освітній форум «Нова українська школа – діалог з Василем Сухомлинським»; у Переяславі-Хмельницькому (22 травня) – науково-практична конференція «Підготовка педагога для XXI століття крізь призму ідей Василя Сухомлинського»; у Миколаєві (22-23 листопада) – Всеукраїнська науково-практична конференція «Василь Сухомлинський – від пізнання дитини до створення освітньо-виховної системи» та інші.

Кульмінацією відзначення цієї події стало проведення у Києві (28 вересня) урочистих зборів представників державних і громадських організацій, працівників освіти і педагогічної науки, присвячених 100-річчю від дня народження Василя Сухомлинського, а у Кропивницькому та смт Павлівці Онуфріївського району Кіровоградської області (4-5 жовтня) XII Міжнародної науково-практичної конференції та XXV Всеукраїнських педагогічних читань «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю. Творча спадщина Василя Сухомлинського у вітчизняному і міжнародному вимірах».

Упродовж 2018 року в закладах дошкільної, загальної середньої та вищої освіти, в інститутах (академіях) післядипломної педагогічної освіти проведено всеукраїнські та міжнародні нау-

ково-практичні конференції і педагогічні читання, семінари, лекторії, круглі столи, виставки, уроки, бесіди, лекції, педагогічні ради, виховні години (зокрема, в Києві та Київській області, Луцьку, Рівному, Тернополі, Чернігові, Дрогобичі, Хмельницькому), присвячені життю та діяльності Василя Сухомлинського.

З грудня 2017 року і донині в Педагогічному музеї України діє постійна виставка «Василь Сухомлинський в контексті доби: артефакти і цифрові репрезентації», в рамках якої виконуються різні соціально-просвітницькі проекти.

У Державній науково-педагогічній бібліотеці імені В.О. Сухомлинського втілено низку заходів, присвячених 100-річчю від дня народження Василя Сухомлинського: у межах Міжнародного місячника шкільних бібліотек проведено Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек; відкрито постійні виставки «Сухомлинському пишуть (епістолярна спадщина педагога)», «Твори Василя Сухомлинського мовами світу», «Ідеї Васи-

ля Сухомлинського як концептуальна основа національно-патріотичного виховання», «Василь Сухомлинський і сучасне дошкільня», «Дитячі роботи за творами Василя Сухомлинського» тощо. З 2003 року функціонує читальна зала фонду Василя Сухомлинського, оновлена 2016 року, на базі якої систематично проводяться науково-інформаційні, культурно-освітні та експозиційно-виставкові заходи, здійснюється нарощення бази даних «Сухомлиністика» та розвиток інформаційно-бібліографічного ресурсу «Василь Сухомлинський».

За сприяння Кіровоградської обласної ради та Кіровоградської обласної державної адміністрації з обласного бюджету виділено відповідні кошти і проведено реставраційні роботи окремих приміщень, облаштування території навчально-виховного комплексу «Павлівська загальноосвітня школа I-III ступенів – лицей імені Василя Сухомлинського» та відкрито нову експозицію Педагогічно-меморіального музею Василя Сухомлинського.

Здійснено випуск друкованої продукції, серед якої біобібліографічний покажчик «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження», презентація якого відбулася під час X Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» та Восьмої міжнародної виставки освіти за кордоном «World Edu». Перевидано книгу Василя Сухомлинського «Серце віддаю дітям. (Нове прочитання)» до 50-річчя її виходу та книгу «Філософія для дітей». Здійснюються організаційні заходи з видання ювілейної збірки творів Василя Сухомлинського у межах програми «Українська книга» та створення інформаційно-освітнього порталу «Василь Сухомлинський – український педагог-гуманіст».

Національний банк України виготовив і випустив в обіг пам'ятну монету, присвячену 100-річчю від дня народження Василя Сухомлинського.

Заходи, присвячені 100-річчю від дня народження Василя Сухомлинського,

широко висвітлювалися у засобах масової інформації, транслювалися цикли тематичних теле- та радіопередач.

Загалом упродовж 2018 року проведено майже 50 заходів на місцевому, регіональному та державному рівнях, у яких взяли участь понад п'ять тисяч викладачів і науковців, учителів, студентів, учнів, науковців з Австралії, Великої Британії, Казахстану, Китаю, Німеччини, Польщі.

100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського відзначалося не лише в Україні, а й в інших країнах світу, і, зокрема, в Китайській Народній Республіці (три міжнародні заходи в різних регіонах країни, в яких взяли участь і українські педагоги), в Болгарії, Німеччині, Польщі.

Відзначення 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського – це не лише велика подія, а насамперед, визнання досягнень української педагогічної науки і освіти, оскільки вперше за довгий період діяльності ЮНЕСКО персоналію українського освітянина занесено до календаря знаменних дат, що відзначаються цією міжнародною організацією.

Проведення заходів в Україні показало, що гуманістичні ідеї і думки Василя Сухомлинського про розвиток дитини, її освіти і виховання не втратили своєї значущості й затребуваності в нових умовах, що свідчить про прихильність великої кількості освітян до власних національних надбань і здобутків, а також здатність до критичного аналізу педагогічних трансформацій крізь призму минулого і сьогодення. Ця подія надала могутній поштовх для подальшого вивчення творчої спадщини педагога, рефлексії щодо її реінноваційного потенціалу. Українські освітяни продовжують роботу в цьому напрямі.

Оксана МУШКА, начальник
Параска ДОЦЕНКО, заступник начальника
Відділу наукових і керівних кадрів
та міжнародних наукових зв'язків НАПН України

ЗАСЛУЖЕНОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНИ ПАУЛЯ ПШЕНІЧКУ ОБРАНО ПОЧЕСНИМ ДОКТОРОМ НАПН УКРАЇНИ

20 грудня на засіданні Президії НАПН України звання «Почесний доктор Національної академії педагогічних наук України» було присвоєно вчителю фізики Чернівецького міського ліцею № 1, учителю-методисту, заслуженому вчителю України, переможцю міжнародних конкурсів учителів Intel

ISEF у м. Портленд (2004 р.), Global Teacher Prize Ukraine (2017 р.), автору підручників з фізики для 7-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів Паулю Пшенічці.

Пауль Пшенічка – знаний педагог в Україні та за її межами, упродовж багатьох років працює із обдарованими учнями, виховав багатьох переможців усеукраїнських і міжнародних олімпіад з фізи-

ки і астрономії, турнірів юних фізиків, підготував лауреатів конкурсів Малої академії наук. Загалом понад 250 його учнів узяли участь у 115 конференціях, турнірах, олімпіадах і конкурсах, виконали 155 наукових проектів у галузі фізики, екології, астрофізики, інформатики, математики тощо, відзначені трьома золотими, шістьма срібними та 18 бронзовими медалями, одержали два спеціальних призи і 119 дипломів на національних і міжнародних конкурсах, турнірах та олімпіадах. Він є координатором фізичного конкурсу «Левеня» в Чернівецькій області, Міжнародної конференції молодих учених ICYS (International Conference of Young Scientists) в Україні, членом виконкому Міжнародної федерації фізичних змагань WFPPhC (World Federation of Physics Competitions) тощо.

Пауль Пшенічка є автором п'яти підручників з фізики для середніх загальноосвітніх навчальних закладів, ділиться своїм педагогічним досвідом, часто виступає на різних науково-практичних конференціях і семінарах, почесний член конференції «Сахаровські читання» (2009), Лондонського інституту фізики (2007). За свою плідну педагогічну діяльність відзначений різними преміями і медалями, має звання «Вчитель-методист», «Відмінник освіти України», «Заслужений вчитель України».

З визначною подією Пауля Пшенічку привітав президент НАПН України Василь Кремень, побажавши відомому вчителю нових творчих успіхів і талановитих учнів.

Інф. «Педагогічної газети»

Методологічний семінар «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку»

4 квітня 2019 року в Національній академії педагогічних наук України відбудеться методологічний семінар «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку» (м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д, Інститут педагогіки НАПН України, актовий зал, 4 поверх).

Наукові напрями семінару:

1. Інформаційно-цифровий освітній простір закладів дошкільної і загальної середньої освіти.
2. Інформаційно-цифровий освітній простір закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти.
3. Інформаційно-цифровий освітній простір закладів вищої освіти і наукових установ.
4. Інформаційно-цифрові технології в роботі з обдарованими дітьми та молоддю.
5. Інформаційно-цифрові технології управління та економіки освіти.
6. Інформаційно-психологічна безпека використання ресурсів інформаційно-цифрового освітнього простору.

Початок роботи методологічного семінару – 4 квітня 2019 року о 10.00, реєстрація – з 9.00.

Заявки на участь у семінарі подаються до 15 лютого 2019 року в електронній формі, розміщеній на сайті НАПН України: www.naps.gov.ua

Рукописи статті для опублікування у збірнику наукових праць методологічного семінару просимо надсилати до 1 березня 2019 року електронною поштою на адресу: iitn.napn@gmail.com

За матеріалами методологічного семінару планується публікація збірника та розміщення окремих статей за рішенням Науково-програмного комітету у провідних фахових періодичних виданнях НАПН України.

ЯК ПІДВИЩИТИ КОМУНІКАЦІЮ УКРАЇНСЬКОЮ В УЧНІВ У ШКОЛАХ ІЗ НАВЧАННЯМ МОВАМИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН?

Нова парадигма мовної освіти, що нині впроваджується у школах і полягає передусім у компетентісно зорієнтованому і комунікативно спрямованому навчанні, потребує оновлення змісту та його реалізації у сучасних підручниках. Співробітники відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України у 2018 році завершили актуальне сьогодні дослідження теми «Дидактико-методичне забезпечення навчання української мови й літературного читання у 5 класі шкіл із національними мовами викладання». Особливо важливою ця робота є у зв'язку з імплементацією Закону України «Про освіту» (ст. 7) – тієї його частини, що стосується вивчення української мови як державної у закладах загальної середньої освіти з викладанням мовами національних меншин.

Дидактико-методичне забезпечення навчання української мови та літературного читання як ресурс для формування ключових і предметних компетентностей потребує удосконалення у зв'язку з недостатньою ефективністю чинних програм і підручників. Навчальна література побудована за принципами навчання рідної мови без урахування психологічних особливостей засвоєння іншої мови, а також попереднього навчального і мовленнєвого досвіду учнів – представників національних меншин. Сучасні підручники не повністю забезпечують умови для формування комунікативних умінь учнів, їхньої готовності до спілкування українською мовою у життєвих і навчальних ситуаціях.

Науковці проаналізували теорію і практику організації процесу навчання української мови та літератури у 5 класі ЗЗСО з викладанням мовами національних меншин і виявили відсутність наступності між початковим і основним курсом мовно-літературної освіти учнів – представників національних меншин. Крім того, донині у цих школах навчаються за програмою з української літератури, призначеною для ЗЗСО з навчанням українською мовою, тобто рівень вимог до освітніх результатів учнів – представників національних меншин – значно завищено. Обсяг словникового запасу, рівень сформованості читацьких навичок та інші суттєві фактори не дають можливості учням усвідомити досить складний матеріал у чинних програмах і підручниках української літератури для 5 класу. Як результат – у школярів знижується інтерес до читання, виникають негативні емоції, зводяться нанівець зусилля учителя прищепити любов до української літератури.

Грунтуючись на конкретизованих підходах до відбору змісту мовного та літературного курсів, що враховують особливості білінгвізму, попередній мовленнєвий досвід учнів, специфічні завдання навчальних предметів, уперше на науковій основі науковці створили навчальні програми з української мови та літературного читання для 5 класу ЗЗСО з викладанням мовами національних меншин. Було теоретично обґрунтовано сутність наскрізних змістових ліній курсів української мови та літературного читання. Зміст навчання реалізовано в підручниках «Українська мова» та «Літературне читання» для 5 класу ЗЗСО з навчанням польською та румунською мовами. Пропонуємо коротко розглянути особливості підручників української мови та літературного читання для 5 класу, створених співробітниками відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури.

На сучасному етапі комунікативний підхід до навчання мов загалом, і української як державної зокрема, є основоположним. Це визначено у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти й у низці нормативних документів України (держав-

ному стандарті, концепції, навчальних програмах). У нашому дослідженні комунікативність як провідна ідея побудови курсу української мови для шкіл із навчанням національними мовами є тією «віссю», навколо якої об'єднано зміст навчального матеріалу, способи його презентації та технології навчання. У підручниках української мови для 5 класу ЗЗСО з навчанням польською та румунською мовами отримали свій розвиток і практичне втілення ідеї комунікативного підходу до навчання мови, окреслені та напрацьовані у дослідженнях

Розгляд навчання української мови як державної у міжкультурному контексті зумовив включення у зміст підручників навчального матеріалу (текстів, завдань), який спонукає учнів до проведення паралелей між культурами українського і польського/румунського народів, розкриває спільні цінності та формує на основі інформації про культуру й історію народів громадянську позицію.

Проведене науковцями відділу дослідження у ЗЗСО з навчанням мовами національних меншин засвідчило: лише 10%

ню сформованість у них навички читання українською мовою, обмежений словниковий запас та коло читацьких інтересів п'ятикласників.

Відбір навчального матеріалу в підручниках здійснено з урахуванням взаємозв'язку між системою теоретико-літературних понять, які учні вивчають на уроках рідної, зарубіжної та української літератур. Зaujважимо, що в підручниках немає традиційних визначень літературних понять. Їх зміст розкривається через вступні статті, які є цікавими й доступними для учнів і

зарубіжних і вітчизняних науковців. Кризь призму комунікативності переосмислено сутність навчального матеріалу з огляду його доцільності, достатності для забезпечення комунікативних намірів дітей. Визначено найбільш оптимальні способи викладу мовного матеріалу, які дозволяють позбутися зайвої теоретизації, притаманної чинним підручникам, та водночас забезпечують формування умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності. Акцент змісту підручників зміщено з традиційного накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування і розвиток в учнів здатності до мовленнєвої взаємодії, а також застосування набутого досвіду успішних дій у навчальних і життєвих ситуаціях.

У процесі дослідження ми виходили з того, що сучасний підручник української мови – це розгорнута модель навчального процесу, яка передбачає активну роль самих учнів, залучає їх до процесу не лише засвоєння мовної інформації, а й активної комунікації. Навчити спілкуванню можна лише через спілкування, саме тому в підручнику введено персонажів, які є співрозмовниками учнів. Вони розповідають, дають поради, допомагають, залучають (спонукають) до розмови, навчаються разом із ними. Так створено ефект спілкування, активне залучення учнів до діалогу. Цінним є матеріал, що демонструє практичну значущість оволодіння аудіативними вміннями, різними видами читання, а також завдання, звернені до попереднього мовленнєвого досвіду учнів, котрі спонукають до аналізу себе як слухача, читача, мовця. Заслужують на увагу завдання, які озайомлюють п'ятикласників із окремими комунікативними стратегіями, що можуть використовуватися для порозуміння між комунікантами.

анкетованих читають художні твори кожного або майже кожного дня; 35% – один раз або двічі на тиждень; 50% респондентів читають рідко і 5% – ніколи не читають або майже не читають. Це дає підстави дійти висновку, що у значній кількості учнів не сформовано інтерес до читання як способу проведення вільного часу, задоволення естетичних потреб, відпочинку. Щодо долучення учнів – представників національних меншин – до української літератури, то тут ситуація ускладнена низкою факторів. Передусім недостатньою сформованістю навички читання, оскільки у 1–4 класах читання є лише однією зі змістових ліній предмета «Українська мова», у межах якого розвиваються уміння із усіх видів мовленнєвої діяльності, зокрема й читацькі уміння та навички. Окрім того, вивчення української літератури відбувається мовою, якою діти поступово оволодівають у процесі навчання. Наші дослідження показали, що у школах з румунською мовою навчання у сім'ях респондентів 89% спілкуються румунською мовою, румунською і українською – 7% і лише – 4% українською. Це дозволяє нам говорити про незначний обсяг словникового запасу й недостатній рівень оволодіння українською мовою для опанування української літератури в основній школі. Саме тому було виокремлено курс «Літературного читання» у 5 класі як пропедевтичний у такому типі закладів освіти з метою забезпечення наступності між початковим й основним етапами навчання.

В основу добору текстів для читання у підручниках покладено такі критерії: урахування художньої цінності літературних текстів, їх виховного потенціалу та доступність цих текстів. Пропоновані для читання тексти адаптовано для учнів – не носіїв української мови, зважаючи на недостат-

сприяють актуалізації знань, здобутих рідше на уроках рідної та зарубіжної літератур, та спонукають до мисленнєвої діяльності. Самі ж літературознавчі поняття наведено в словниках літературознавчих термінів наприкінці підручників.

Особливої уваги заслуговує методичний апарат, який не обмежує роботу вчителя академічним аналізом тексту і його складових, а спрямовує діяльність у таких напрямках: розкриття багатогранності ситуацій; звернення до особистого досвіду учнів; виявлення власного ставлення до прочитаного, героїв, їхніх учинків; виховання толерантності, плоралізму; формування умінь налагоджувати і підтримувати контакти, здатності сприймати ситуації з різних сторін, аналізувати події, враховуючи інтереси всіх її учасників. У методичному апараті підручників закладено можливості для навчання учнів спілкуватися у формі діалогу культур, формування в них уявлення про близькість світові багатьох народів.

Слід зазначити, що соціальна значущість результатів проведеного дослідження виявляється у: підвищенні якості та результативності української мовно-літературної освіти у ЗЗСО з навчанням мовами національних меншин; вихованні особистості, яка усвідомлює своє місце в широкому полікультурному просторі України, уміє адаптуватися до життя в українському соціумі, виявляє толерантність до інших народів своєї держави; формуванні мовної особистості з достатніми комунікативними можливостями українською мовою; забезпеченні передумов для подальшого використання української мови як засобу навчання на наступних етапах освіти.

Оксана ПЕТРУК,
провідний науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ЗА ДУАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ У НІМЕЧЧИНІ

Зважаючи на намір упровадження (елементів) дуальної освіти та в рамках співпраці з Goethe-Institut в Україні науковці Інституту професійно-технічної освіти ІПТО НАПН України – дійсний член НАПН України Валентина Радкевич та м.н.с. лабораторії зарубіжних систем Сніжана Лей – взяли участь у робочій поїздці Goethe-Institut в Україні для експертів з України «Професійна освіта за дуальною системою у Німеччині». У поїздці взяли участь і представник директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України Ірина Шумік та Федерації роботодавців України Анатолій Гармаш, викладачі німецької мови закладів професійної (професійно-технічної) освіти (П(П)ТО) та переможці конкурсу Goethe-Institut в Україні для здобувачів закладів (П(П)ТО) «Моє резюме. Знято!», а саме: Маріанна Алтукова та Софія Осипчук (Екологічний коледж Львівського НАУ, м. Львів), Лариса Грицишин та Анатолій Морозовський (Технічний коледж ТНТУ ім. І. Пулюя, м. Тернопіль) й Світлана Замулінська та Дем'ян Берладин (Вище професійне училище № 21, м. Івано-Франківськ), Організаційний супровід і забезпечення поїздки реалізувала команда Goethe-Institut в Україні, а особливо Сва Корб (референт відділу «Педагогічна кооперація з німецької мови») та Катерина Жуківська (асистент проекту «Іспити у школах» та відділу управління) у тісній співпраці з представником Федерального інституту професійної освіти і навчання Німеччини (BIBB) Крістіане Еберхардт (н.с. департаменту інтернаціоналізації освіти) та агенцією GEBIFO (Німеччина).

Група викладачів і здобувачів П(П)ТО мала можливість на практиці ознайомитись із прийомами зварювання та випікання, основами робототехніки та 3-D друку, принципами роботи сфери туризму та готельно-ресторанного сектору, спробувати різні види спортивних ігор. Група відвідала екологічний та класичний готелі (міста Любен та Вітенберге відповідно), практичні станції та підрозділи інституцій, де експерти проводили робочі зустрічі.

Група експертів України здійснила робочі зустрічі з представниками залучених сто-

рін різного рівня відповідальності та територіального розташування. Отже, у м. Берлін експерти відвідали центр професійної освіти концерну АВВ, Центр професійної освіти у сфері будівництва, академію професійної підготовки та перепідготовки АВУ, ТОВ готель «Гріппс» та Інститут підвищення квалі-

іфікації у технічній сфері (itw); у м. Потсдам – Міністерство праці, соціальних справ, охорони здоров'я, жінок та сім'ї землі Бранденбург, Міжнародну торговельну палату (ІНК) та Європейську академію спорту землі Бранденбург (ESAB); у землі Північ – Центр професійної освіти (OSZ), BBZ Центр освітньої підготовки у сфері професійно-технічної освіти та готель Im hle (олійний млин) (м. Вітенберге).

Експерти обговорювали питання організації та реалізації дуальної освіти на різних рівнях (загальнодержавний, інституційний, навчального закладу та особи), механізмів фінансового забезпечення, розроблення стандартів та освітніх програм, особливостей і проблеми реалізації процесів дуальної освіти у навчальних закладах різного типу, співпраці залучених і зацікавле-

них сторін для повноцінної реалізації ПОН за дуальною формою тощо. За результатами зустрічей було з'ясовано, що великий вплив на розвиток промисловості 4.0 та освіти мають процеси цифрування, відомого як диджиталізація 4.0., розроблення й опанування додаткових кваліфікацій під час навчання

основній спеціальності, активне залучення малих і середніх підприємств до реалізації програм дуальної освіти, процеси навчання та роботи в мережі тощо.

Узагальнення та аналіз отриманих даних дав змогу виокремити основні особливості дуальної освіти у Німеччині. Отже, Федеральний Закон «Про професійну освіту» визначає та регулює усі положення дуальної освіти і розробляється на державному рівні. Кваліфікації розробляють соціальні партнери (роботодавці та професійні спілки). Розробленням нової професії чи оновленням уже існуючої займаються теж роботодавці та професійні спілки під керівництвом держави. Для кожної окремої професії є Стандарт, який визначає усі аспекти та вимоги і по суті є мінімальним стандартом. Учні «заходять в осві-

ту» через підприємство або Центр зайнятості. Для малих підприємств є тести на придатність для технічних професій, після проходження яких учні направляються на малі підприємства. Вимоги до компанії для реалізації програм дуальної освіти містять технічні передумови, наприклад, наявність техніки та виробничих потужностей, місце на підприємстві, певний тренерський склад (за коефіцієнтом – 16 учнів на одного інструктора за умови його роботи повний день), який склав іспит на профпридатність (правові, педагогічні знання), дозвілля функція ТПП для проведення навчання.

Кожен учень має право на оплату праці, розмір якої прописаний у тарифних договорах (може бути тарифна сума менша на 20% від заданої). Учень не зобов'язаний відпрацьовувати та не несе матеріальної відповідальності у разі припинення навчання. Ставка в тарифних договорах залежить від професії і, як правило, становить 736 євро на місяць за перший рік, 1010 євро – за другий і 1254 євро – за третій. Найвищими є ставки в секторі металооброби: більше 1000 євро за перший рік з поступовим підвищенням до 1250 на останньому році навчання. Якщо підприємство не бере участь у тарифному договорі, воно має право оплачувати на 20% менше, але зазвичай ставки вирівнюються задля приваблення учнів.

За результатами плідної роботи напрацьовано базу контактів та інформації, що сприятиме ефективній реалізації запланованих заходів і здійсненню науково-дослідної роботи в Інституті ПТО НАПН України у 2019-2022 рр., внесенню відповідних положень у документи регулювання упровадження дуальної форми підготовки в Україні та популяризації інформації про сутність та особливості дуальної освіти у суспільстві, освітній і професійних сферах.

Сніжана ЛЕЙ,
н.с. лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України

Конференція

ДУАЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

22 січня відбулася Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Реалізація дуальної освіти при підготовці кваліфікованих робітничих кадрів в ЗП(П)ТО України». Захід було проведено з ініціативи Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Донецькій області. У конференції взяли участь представники Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, навчально (науково)-методичних центрів професійно-технічної освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти та представники підприємств Сумської, Миколаївської, Дніпропетровської, Хмельницької, Полтавської, Донецької областей. Відеозапис трансляції конференції можна знайти за посиланням: <https://youtu.be/ZFwKF3r2N38>.

Відкрив конференцію привітанням учасників та був її модератором директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Донецькій області Едуард Гончаров. Упродовж заходу обговорювалися питання щодо впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників України, ролі в цьому процесі регіональної методичної служби професійної (професійно-технічної) освіти та участі соціальних партнерів, безпосереднього досвіду впровадження елементів дуальної форми навчання за професійної (професійно-технічної) освіти України, науково-методичного супроводу дуальної освіти тощо.

Важливість тематики засвідчує більше ніж 200 підключень учасників, адже актуальність упровадження дуальної форми здобуття освіти в Україні підтверджена низкою державних документів: Наказом МОН України № 916 від 23.06.2017 р. «Про впровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників», Положенням про впровадження елементів дуальної

форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників і договором про дуальну форму навчання, затверджених листом Департаменту професійної освіти МОН України № 3-545 від 14.07.2017 р., Концепцією підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затвердженою розпорядженням КМ України № 660-р від 19 вересня 2018 р.

Крім того, дуальна форма навчання ґрунтується на принципі взаємного зв'язку теорії з практикою, що дає можливість учням (студентам) не лише ознайомлюватися з виробництвом, а й засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств промисловості та сфери побуту. Висока життєздатність цієї форми навчання пояснюється тим, що вона відповідає інтересам усіх учасників цього процесу: держави, закладу професійної (професійно-технічної) освіти, підприємств чи організацій та учнів (студентів). Для підприємств це можливість підготовки робітничих кадрів безпосередньо під своє виробництво, виробничі технології та обладнання, максимальна відповідність корпоративним інтересам, економія часу та коштів на пошук та підбір робітників, їхнє перенавчання та адаптацію до умов конкретного підприємства. До того ж, у підприємства з'являється можливість перспективного планування заміни робочих ресурсів і відбору кращих учнів. Для держави це можливість реалізувати зміст професійної (професійно-технічної) освіти згідно з діючим законодавством і стандартами професій та водночас зменшити витрати на укомплектування навчальних закладів сучасним технологічним обладнанням й утримання закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Заклад забезпечує учнів теоретичними знаннями, достатньою професійною орієнтацією та працевлаштуванням. Учні за дуальної форми навчання швидко набувають відповідних знань й стійких професійних прийомів та навичок ро-

боти. Серед переваг дуальної форми навчання порівняно з традиційною виокремлюють: зменшення розриву між теорією та практикою; створення високої мотивації отримання знань і набуття професійних навичок; зацікавленість керівників підприємств у практичному навчанні свого майбутнього робітника; врахування закладом освіти вимог замовників кадрів до майбутніх спеціалістів; залучення працівників підприємств до розробки навчальних планів і програм з відповідних професій; скорочення витрат професійної (професійно-технічної) освіти країни на закупівлю та утримання виробничого обладнання; швидке оновлення виробничих технологій і устаткування; орієнтація майбутніх фахівців на конкретне виробництво тощо.

У цьому зв'язку в лабораторії технологій професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України за підтримки директора Інституту Валентини Радкевич роз-

почалося нове наукове дослідження «Методичні засади впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування». Про перспективи цієї роботи та наукові досягнення лабораторії розповіла під час конференції її завідувач Наталя Кулалаєва.

Під час конференції учасники активно спілкувалися в чаті, ставили важливі запитання доповідачам і отримували змістовні відповіді. Після закінчення заходу учасники мали можливість отримати презентаційні матеріали для подальшого використання в роботі.

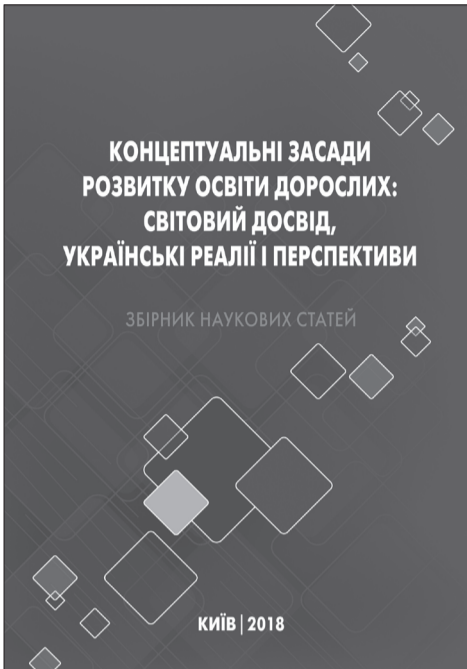
Наталя КУЛАЛАЄВА,
завлабораторії технологій професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

22 січня 2019 року

Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція

"РЕАЛІЗАЦІЯ ДУАЛЬНОЇ ОСВИТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ В ЗП(П)ТО УКРАЇНИ"

РОЗВИТОК ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖЖІ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

Відповідно до сучасних векторів регулювання освіти дорослих в умовах формальної і неформальної освіти посилюється актуальність представлення досвіду її організації в українському та світовому освітньому просторі. Цій проблемі присвячено збірник наукових праць «Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи» (за наук. ред. В.Г. Кременя, Н.Г. Ничкало; укл. О.В. Аніщенко, Л.Б. Лук'янова. – К.: Знання України, 2018. – 616 с., с. 10), що є результатом наукових рефлексій українських і зарубіжних учених із проблем теорії і практики розвитку освіти дорослих, висловлених під час одноденного методологічного семінару НАПН України від 15 листопада 2018 р. Зміст збірника наукових праць структуровано з урахуванням концептуальних проблем розвитку освіти дорослих в українському і зарубіжному освітньо-науковому дискурсі.

У першому розділі актуалізовано проблеми поступу освіти дорослих з урахуванням

світових та українських трендів. З-поміж ключових проблем науковці порушили питання засадничих положень системної організації простору освіти дорослих, стратегічної ролі ЮНЕСКО у розвитку освіти дорослих, теоретико-методичних основ інтерактивного навчання дорослих, особливостей функціонування освіти дорослих у Польщі, економічних аспектів організації навчання упродовж життя та ін.

Освітні потреби різних категорій дорослих висвітлено у другому розділі збірника наукових праць, у якому представлено аналіз бар'єрів і стратегій підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами, специфіку розвитку практичного інтелекту дорослих, педагогічного потенціалу музейної педагогіки для навчання дорослих, особливості професійного розвитку соціальних працівників, організаційної культури вчителів початкових класів тощо.

Проблеми професійної підготовки педагогічного персоналу для закладів формальної і неформальної освіти актуалізовано у третьому розділі збірника наукових праць, де окреслено вимоги до сучасного інноваційного вчителя, шляхи розвитку професійних компетенцій та ін.

Четвертий розділ збірника присвячено використанню потенціалу професійної освіти для розвитку людського капіталу, визначенню компетентнісних орієнтирів для підвищення кваліфікації, узагальненню методологічних та практико орієнтованих аспектів професійного кар'єрного зростання, проектуванню шляхів професійного розвитку персоналу нафтогазового комплексу України тощо.

Інноваційно спрямованим є п'ятий розділ збірника, присвячений проблемі просвітницької діяльності громадських організацій як важливій складовій освіти дорослих. Науковці та освітяни-практики багатовекторно розглядають цю проблему, висвітлюючи сучасні виклики українського просвітництва, презентуючи досвід громадської організації «Українська асоціація міст, що навчається», визначаючи вимоги до економічного просвітництва в Україні.

Наукові оцінки проблем психологічного супроводу освіти різних категорій дорослого населення, представлені у шостому розділі, стосуються збагачення психологічних знань у професійній підготовці педагогів у післядипломній освіті, аналізу соціально-психологічних особливостей людей похилого віку, розроблення технологій кар'єрного консультування викладачів і студентів та ін.

У сьомому розділі репрезентовано досягнення зарубіжної теорії й освітньої практики неперервної освіти різних категорій дорослих. Серед вагомих зарубіжних надбань охарактеризовано європейський досвід підтвердження результатів неформальної освіти, особливості професійного навчання персоналу в умовах корпоративних навчальних центрів, шляхи заохочення виробничої еліти підприємств для педагогічної діяльності в системі внутрішньофирмової підготовки персоналу в Японії і Південній Кореї, специфіку організації соціального партнерства в ступеневій професійній підготовці фахівців сфери послуг в Австрії і Німеччині тощо.

Конструктивні ідеї українських і зарубіжних науковців і освітян, репрезентовані у збірнику наукових праць, цілісно узагальнено у «Рекомендаціях методологічного семінару «Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи» (15 листопада 2018 р., м. Київ). Проект / наук. ред. Лук'янова Л.Б., Ничкало Н.Г.; упорядн. Аніщенко О.В.; Національна академія педагогічних наук України. – К.: НТУ, 2018. – 12 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>. З-поміж найбільш вагомих рекомендацій щодо імплементації напрацьованих науковців, досвіду організації освіти дорослих в умовах формальної і неформальної освіти ключовими визначено такі:

– сприяти розробленню й ширшому обговоренню законопроекту «Про освіту дорослих», включенню положень, пов'язаних із правами людини, до законодавчих актів, нормативно-правових документів, а також їх урахуванню у демократичних процедурах прийняття рішень;

– підтримати пропозицію зі створення міжвідомчої Координаційної ради з питань освіти дорослих;

– розробити механізми визнання, оцінювання та підтвердження результатів неформального та інформального навчання різних категорій дорослих;

– ініціювати створення на національному, регіональному та місцевому рівнях відділів/комітетів з управління освітою дорослих;

– розробити правові та економічні засади розширення практики соціального партнерства в освіті дорослих;

– розробити регіональні програми розвитку освіти дорослих на 2019-2019 роки;

– підтримувати розвиток місцевих ініціатив, залучення громадських організацій до управління розвитком освіти дорослих.

Зважаючи на концептуальність об'єктування теоретико-методологічних орієнтирів розвитку освіти дорослих, позитивний досвід організації формальної і неформальної освіти, висвітлений у збірнику наукових праць, вважаємо, що найбільш цілісно прогностичність поступу освіти дорослих визначає суголосна з ідеями когорти українських і зарубіжних науковців думка академіка Неллі Ничкало: «Наукові пошуки з розвитку освіти дорослих в Україні мають прогностичне значення. Вони спрямовані на пробудження і зміцнення сили людини, інтелектуально-духовного, морально-етичного, професійного, творчого потенціалу кожного, хто причетний до освіти дорослих у нашій державі». Саме тому наукові напрацювання учених, педагогів-практиків України і зарубіжжя, презентовані у збірнику наукових праць, будуть корисними для педагогічного персоналу у сфері формальної і неформальної освіти дорослих, тренерів і викладачів закладів вищої освіти.

Мирослава BOBK,
завідділу змісту і технологій педагогічної освіти
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ оголошує конкурс на заміщення посад:

по відділу інтернаціоналізації вищої освіти:

– провідний науковий співробітник – 1,0 (кваліфікаційні вимоги – науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук), який має вчене звання, за останні п'ять років не менше 7 публікацій, у т.ч. не менше однієї у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, та/або патентів, досвід роботи у галузі вищої освіти не менше 5 років, участь у міжнародних проектах, досконале володіння українською мовою та володіння англійською мовою);

по відділу економіки вищої освіти

– завідувач відділу – 1,0 (кваліфікаційні вимоги – науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук), який має вчене звання, за останні п'ять років не менше 10 публікацій, у т.ч. не менше однієї у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, та/або патентів, досвід наукової і організаційної роботи у галузі вищої освіти не менше 5 років, вміння керувати колективом, досконале володіння українською мовою та володіння англійською мовою);

– науковий співробітник – 1,0 (кваліфікаційні вимоги – науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або магістр, який має не менше 5 років досвіду, за останні п'ять років не менше 5 публікацій та/або патентів, досконале володіння українською мовою та володіння англійською мовою);

по відділу науково-організаційної та кадрової роботи

– молодший науковий співробітник – 1,0 (кваліфікаційні вимоги – доктор філософії (кандидат наук) або магістр, досвід роботи за спеціальністю не менше 3 років, наукові праці, досконале володіння українською мовою та володіння англійською мовою).

Особи, які бажають узяти участь у конкурсі, подають: письмову заяву на ім'я керівника про участь у конкурсі, написану власноруч; копію документа, що посвідчує особу; заповнену особову картку (встановленого зразка); автобіографію; копію трудової книжки (за наявності); копії документів про вищу освіту, підвищення кваліфікації, присудження наукового ступеня, присвоєння вченого звання; копія військового квитка (для військовослужбовців та військовозобов'язаних); перелік наукових праць, опублікованих у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях; письмову згоду на обробку персональних даних.

Заяви та документи на участь у конкурсі подаються до конкурсної комісії за адресою: вул. Бастіонна, 9, м. Київ, 01014 (кім. 901) протягом 30 календарних днів з дати опублікування оголошення. Додаткову інформацію щодо умов проведення конкурсу можна отримати за тел.: (044) 285-71-24, (093) 093-22-00.

ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ТА ТИМЧАСОВО ЗАЙНЯТИХ ПОСАД НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ:

– завідувача кафедри психології та особистісного розвитку;

Вимоги до кандидата на посаду завідувача кафедри: громадянство України, вільне володіння державною мовою, високий професійний рівень, досконале володіння педагогічною майстерністю, дотримання принципів педагогічної етики і загальнолюдської моралі, висока загальна культура, доктор наук, професор відповідно до профілю кафедри. Стаж науково-педагогічної роботи – не менше 5 років;

– професора кафедри економіки, підприємництва та менеджменту;

Вимоги до кандидата на посаду професора кафедри: громадянство України, вільне володіння державною мовою, високий професійний рівень, досконале володіння педагогічною майстерністю, дотримання принципів педагогічної етики і загальнолюдської моралі, висока загальна культура, науковий ступінь доктора (кандидата) наук та вчене звання професора (доцента) або старшого наукового співробітника відповідно до профілю кафедри. Науково-педагогічний стаж – не менше 5 років.

– доцента кафедри психології та особистісного розвитку – 1,5 одиниці; педагогіки, управління та адміністрування – 2 посади по 0,25 одиниці, управління проектами та загальнофахових дисциплін – 1 одиниця;

Вимоги до кандидатів на посади доцентів кафедр: громадянство України, вільне володіння державною мовою, високий професійний рівень, досконале володіння педагогічною майстерністю, дотримання принципів педагогічної етики і загальнолюдської моралі, висока загальна культура, науковий ступінь кандидата наук або ступінь вищої освіти магістр (спеціаліст), що відповідає дисциплінам, які викладаються за профілем кафедри. Стаж наукової, науково-педагогічної роботи – не менше 2 років.

– старшого викладача кафедри економіки, підприємництва та менеджменту.

Вимоги до кандидата на посаду старшого викладача кафедри: громадянство України, вільне володіння державною мовою, високий професійний рівень, досконале володіння педагогічною майстерністю, дотримання принципів педагогічної етики і загальнолюдської моралі, висока загальна культура, науковий ступінь кандидата наук або ступінь вищої освіти магістр (спеціаліст), що відповідає дисциплінам, які викладаються за профілем кафедри. Стаж наукової, науково-педагогічної роботи – не менше 2 років.

Для участі в конкурсі необхідно надати: заяву про участь у конкурсі; особовий листок з обліку кадрів з фотографією, автобіографією; ксерокопію першої та другої сторінки паспорта громадянина України; копії дипломів про вищу освіту (другий рівень разом з додатками), дипломів та атестатів про науковий ступінь та вчене звання; копії документів про підвищення кваліфікації, стажування тощо; список наукових публікацій, оформлений відповідно до вимог ВАК (бюлетень ВАК України, № 5, 2009 р.); довідку про проходження попереднього (періодичного) психіатричного огляду, яка видається відповідно до Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2000 року № 1465; довідку про проходження флюорографічного огляду; характеристики, рекомендації тощо.

Університет житлом не забезпечує. Заяви та документи приймаються Конкурсною комісією за адресою: 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-а (корпус 2, відділ роботи з персоналом, кімната 422-423 з 9.00 до 16.00 год.), протягом 30 календарних днів від дня публікації оголошення.

Додаткову інформацію щодо умов проведення конкурсу можна отримати за телефонами: (044) 481-38-37 та (044) 481-38-10 + внутрішній 827.

Документи, що не відповідають вимогам, прийматися до розгляду Конкурсною комісією не будуть.

ПІДСУМКИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ: ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК ПРІОРИТЕТ

«Освіта є нашим головним пріоритетом, а інклюзивна освіта є пріоритетним напрямом освітньої галузі», – такий меседж прозвучав від Президента України Петра Порошенка на Всеукраїнській звітній конференції з інклюзивної освіти, яка відбулася 25 січня у Києві в Українському домі. Організатором заходу виступив Фонд Порошенка під головуванням Першої леді України Марини Порошенко, яка виступила з вітальним словом, зазначивши, що інклюзивне навчання набрало потужних обертів в Україні завдяки системним змінам, що відбулись упродовж останніх двох років. Узгодження та розроблення нормативно-правового забезпечення, державна субвенція, яка фінансово уможливила впровадження інклюзивного навчання в Україні, створення інклюзивно-ресурсних центрів у всіх регіонах держави, підвищення кваліфікації педагогів на основі новітніх навчально-методичних матеріалів – ці та інші напрями розбудови інклюзивної освіти в Україні здійснювались під патронатом Фонду Порошенка у співпраці з МОН України, Міністерством регіонального розвитку та іншими урядовими установами. Успіш-

до наукового консультування Всеукраїнського науково-педагогічного експерименту «Розвиток інклюзивного освітнього середовища у Запорізькій області», результати і здобутки якого широко висвітлювались на нараді. Експеримент розпочато у 2016 році за наказом МОН України № 836 від 15.07.2016 р. та спрямовано на розроблення науково-організаційних засад практичного впровадження інклюзивної освіти, апробацію структурно-організаційної моделі інклюзивного освітнього середовища, сприяння соціальній інтеграції дітей з особливими освітніми потребами.

Важливим аспектом системності змін освітнього середовища в державі у напрямі впровадження інклюзивного навчання є напрацювання та удосконалення законодавства та нормативно-правового забезпечення. На конференції презентовано низку законодавчих та нормативних актів, імplementованих упродовж 2017-2018 років, що сприяли широкому впровадженню інклюзивного навчання.

Так, ухвалення Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного

ність просування та впровадження ідей інклюзії підтвердила й міністр освіти і науки України Лілія Гриневич. Вона висловила вдячність Національній академії педагогічних наук України в особі Президента академії Василя Кременя, який брав участь у нараді, за активну співпрацю й розроблення науково-методичного підґрунтя вченими академії.

Досить позитивно було сприйнято учасниками наради звіти голів обласних державних адміністрацій про стан інклюзивного навчання в регіонах. Виступи педагогічних працівників, батьків дітей із особливими потребами та й самих дітей, які мають особливості психофізичного розвитку, спонукали усіх причетних до освітнього реформування активніше долучатись до процесу розбудови інклюзивного освітнього середовища. Це, зокрема, фахівці Інституту спеціальної педагогіки та психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, які розробляють теоретико-методологічні та прикладні аспекти інклюзивного навчання вже тривалий час.

Фахівці відділу інклюзивного навчання Інституту долучені

до наукового консультування Всеукраїнського науково-педагогічного експерименту «Розвиток інклюзивного освітнього середовища у Запорізькій області», результати і здобутки якого широко висвітлювались на нараді. Експеримент розпочато у 2016 році за наказом МОН України № 836 від 15.07.2016 р. та спрямовано на розроблення науково-організаційних засад практичного впровадження інклюзивної освіти, апробацію структурно-організаційної моделі інклюзивного освітнього середовища, сприяння соціальній інтеграції дітей з особливими освітніми потребами.

Важливим аспектом системності змін освітнього середовища в державі у напрямі впровадження інклюзивного навчання є напрацювання та удосконалення законодавства та нормативно-правового забезпечення. На конференції презентовано низку законодавчих та нормативних актів, імplementованих упродовж 2017-2018 років, що сприяли широкому впровадженню інклюзивного навчання.

нови на Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка покладено низку завдань: із розроблення методик проведення комплексної оцінки, методичних рекомендацій щодо надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг, адаптації освітніх програм до потреб дітей з особливими освітніми потребами; проведення досліджень та поширення новітніх освітніх технологій з метою покращення роботи інклюзивно-ресурсних центрів; аналізу застосування методик комплексного психолого-педагогічного супроводження дітей з особливими освітніми потребами, форм і методів навчання, технічних засобів тощо; із науково-методичного забезпечення підвищення кваліфікації методистів центрів підтримки інклюзивної освіти тощо; організації і проведення науково-методичних семінарів, тренінгів, конференцій, конгресів та ін.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» № 588 від 9 серпня 2017 р. задекларовано конкретні навчальні стратегії та підходи до організації навчання дитини в інклюзивному середовищі.

За Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2016 роки та план заходів з реалізації її I етапу» від 9.08.2017 № 526-р. актуалізоване формування інклюзивного середовища, що пов'язано з деінституціалізаційними процесами та необхідністю забезпечення доступності усіх ресурсів суспільства, зокрема освітніх, для людей із особливими потребами.

У лютому 2018 року уряд виділив понад 500 мільйонів гривень субвенцій на надання державної підтримки особам із особливими

освітніми потребами в інклюзивних закладах (Постанова Кабінету Міністрів України № 88 від 21.02.2018 р.). Так, уперше передбачено кошти в обсязі 100 млн грн на оснащення інклюзивно-ресурсних центрів.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 № 414 затверджено Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних і спеціальних класах закладів загальної середньої освіти. На запит МОН України науковці Інституту розробили проект такого переліку і для закладів дошкільної освіти, який наразі представлений на сайті МОН для громадського обговорення. Наказом МОН України від 3 травня 2018 р. № 447 також затверджено примірний перелік оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів.

Ключове значення для освітнього реформування набуває затвердження і подальше використання Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я і Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків, офіційний переклад яких прийнятий наказом МОЗ України від 23.05.2018 р. № 981. Перехід до МКФ-ДП забезпечує упровадження міжнародних стандартів захисту прав людини.

Сучасним концептом інклюзивного навчання є задоволення освітніх потреб усіх дітей: не тільки тих, які мають психофізичні порушення та певні відмінності, а й дітей, які мають окремі особливості, спричинені умовами розвитку та проживання, сімейного оточення, соціальною ситуацією, хронічними захворюваннями тощо. Методологічним підґрунтям такого підходу і є Міжнародна класифікація функціонування (МКФ-ДП), яка на відміну від Міжнародної класифікації

хвороб (використовуваної донині), засвідчує, що не порушення, спричинене станом здоров'я, є основним параметром розвитку дитини, за яким визначаються особливі потреби, зокрема освітні, а функціональна здатність дитини, тобто – як впливає і чи впливає це порушення на життєдіяльність і, зокрема, на розвиток і навчання дитини. Міжнародна класифікація функціонування дітей і підлітків дає можливість визначити потреби, які має дитина, й окреслити біологічні, психічні та соціальні параметри їхнього задоволення. Це є надзвичайно важливим і надає нормативні підстави для вироблення механізму взаємодії фахівців освітньої медичної та соціальної галузей.

На звітній конференції було презентовано досвід організації та методичного забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів і типові проекти ІРЦ, медіатек і ресурсних кімнат, розроблених Фондом Порошенка та затверджених Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства. Презентовано електронну програму обліку дітей з особливими освітніми потребами на базі державної інформаційної системи управління освіти, яка почне функціонувати у 2019 році.

Забезпечення інклюзивного освітнього середовища потребує інтегрованого збалансованого використання загальноосвітніх і спеціальних технологій, психолого-педагогічного супроводу дітей відповідними фахівцями. Тому потрібно вирішити актуальні завдання із забезпечення освітнього процесу ефективними технологіями навчання дітей із особливими освітніми потребами та відповідної системної фахової підготовки педагогічних кадрів.

Ірина ГУДИМ, вчений секретар ІСПП
ім. Миколи Ярмаченка
НАПН України

ВЧИМОСЯ БУТИ ДОСЛІДНИКАМИ

Групорефлексивна модель наукової освіти для початкової школи другого рік апробується в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України у співпраці з Київською малою академією наук учнівської молоді.

З жовтня 2018 року на базі Інституту соціальної та політичної психології НАПН України під егідою КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді» (КМАНум) реалізується проект з наукової освіти для початкової школи «Вчимося бути дослідниками». Він став складовою роботи «Школи юного науковця» – творчого об'єднання для обдарованої молоді, започаткованого у 2015 році з ініціативи завідувача відділу навчально-виховної роботи КМАН Лариси Карчиної для учнів 5-7 класів навчальних закладів м. Києва з метою виявлення обдарованих дітей та надання їм системної освітньої підтримки. У 2017 році відвідувачами «Школи» стали і наймолодші школярі – учні 1-2 класів, яким було цікаво дізнатися «Як бути розумним?» (саме ця спрямованість була головним тематичним трендом занять). Уже на цьому етапі до роботи «Школи» долучилися науковці Інституту. Проте їхня участь не обмежилася проведенням кількох окремих занять з юними науковцями. Дитячі допитливості і активність підтвердили доцільність запровадження наукової освіти вже на перших етапах навчання. Так народилася ідея проекту «Вчимося бути дослідниками», яку з ентузіазмом підтримала директор КМАНум Ірина Поліщук.

Проект «Вчимося бути дослідниками» – це спроба створення та апробації моделі наукової освіти для дітей, починаючи з молодшого шкільного віку. Його автори – Л. Найдьонова, заступник директора Інституту з наукової роботи, М. Найдьонов, директор Інституту рефлексивних досліджень та спеціалізації, Л. Григоровська, вчений секретар Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, Л. Найдьонова, старший науковий співробітник відділу інтелектуального роз-

витку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України – це група вчених, які впродовж кількох десятиліть розвивають українську наукову школу психології групової рефлексії. Цей науковий напрям визначив цілі, завдання, тематичне наповнення, методики організації занять. Отже, про проект.

Чому наукова освіта і чому для дітей? Наша переконаність у необхідності наукової освіти і впровадженні її з молодшого шкільного віку має таке підґрунтя: у сьогодишньому світі державам неможливо конкурувати без розвиненої науки; діти, які, на відміну від дорослих, живуть і формуються саме у сьогоденні, сприймають його тренди, інновації, технологічні прориви як належне, як свій світ. Тож суспільство і освіта просто зобов'язані скористатися цією стартовою перевагою дітей.

В Україні існує власний досвід наукової освіти, який потребує рефлексивного переосмислення в зіставленні з напрацюваннями зарубіжних країн, де давно створено спеціальні державні програми, написано багато цікавих книжок з цієї тематики, у навчальних закладах запроваджено спеціальні заходи для розвитку і підтримки дослідницької (проектної) роботи учнів, виміряно економічну ефективність різних програм ранньої підтримки обдарованих дітей.

Які мета та завдання проекту?

Проект спрямовано передусім на те, щоб зацікавити дітей наукою, викликати захоплення тим, що наука вже дала людству, та перспективою майбутнього, яку вона створює сьогодні; сприяти розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, інтелектуального потенціалу, продуктивній реалізації її природної активності через залучення до дослідницько-проектної діяльності у її найпростіших, доступних рівню розвитку дітей даної вікової категорії формах; в перспективі формувати у дітей наукове мислення, науковий погляд на світ – природний і, що не менш важливо, – соціальний.

Для кого цей проект? Він – для учнів початкової школи (2-4-й класи). Також маємо групу молодших підлітків – учнів 5-го класу. Цей проект передусім для тих з них, хто проявляє інтелектуальну активність, допитливість, схильність до творчої діяльності, які не завжди можна зреалізувати повною мірою в межах традиційного навчання, опановуючи шкільну програму. Це в жодному разі не означає наявності якихось інтелектуальних фільтрів для відбору дітей: єдина підстава для участі – бажання дитини.

Проект розраховано і на дітей, які в силу підвищеної активності та інших особливостей мають певні складності у стосунках з однолітками – нерідко для своїх однокласників вони є «задаваками», «заучками», «ботанями», «білими воронами» тощо, що спричиняє психологічний дискомфорт у навчальному колективі. Тому проект, крім предметної спрямованості, орієнтований на досягнення психологічних цілей – сприяння збалансованому розвитку інтелекту і самооцінки, елементарних вмінь самоорганізації, спілкування, рефлексії.

«Вчимося бути дослідниками» – це не навчальний проект у традиційному розумінні. За своєю сутністю і способом реалізації його можна визначити як освітньо-розвивальний з вираженою розважальною складовою. Організація занять передбачає елементи шоу, використання можливостей медіапростору та медіатехнологій, а відповідно і розвиток медіаграмотності. Чи збагатяться учасники проекту знаннями? Так! Проте знання становитимуть не основний, а лише побічний продукт занять. Головний – це соціально-психологічний розвиток дитини.

Як побудовано проект? За змістом проект складається з двох блоків: предметного та соціально-психологічного. Що таке наука, чим вона відрізняється від інших видів діяльності людини? З чого вона починається? Які її головні функції? Якими інструментами корис-

тується? Що значить мислити науково? Що таке гіпотеза? Як перевірити припущення? Як наука змінила і продовжує змінювати життя людини? Яким наука бачить майбутнє? Це приблизне коло питань, на які діти мають отримати відповіді під час занять за предметним напрямом. Соціально-психологічний блок сконцентрований на сприянні збалансованому розвитку індивіда і групи, формуванні уявлень про важливі професійні якості науковця, набутті учасниками проекту вмінь самоорганізації, ефективної комунікації, потрібних для виконання спільних проектів, їх презентації та відстоювання в дискусії, розвитку рефлексивних якостей самоспостереження, самоаналізу. Регулювати свої стани, виходячи з розуміння, що кожен може робити помилки; поважати допитливість; вміти слухати; поважати думку іншого; бути відкритим до оцінювання своїх здобутків і готовим змінюватися – на такий результат ми працюємо. Сумнівайся – Перевірй – Домовляйся – Радій! – це наша формула наукової діяльності в цьому проекті.

Раз на два тижні ми зустрічаємо в Інституті юних дослідників з різних загальноосвітніх навчальних закладів Києва – НВК «Домінанта», НВК № 176 (обидва Дніпровський р-н), № 247 (Деснянський), № 40 (Святошинський), № 115 (Солом'янський), школи «Квітка» (Голосівський) – і протягом години маємо радість спілкування з активною дитворою. Тож принагідно хочемо висловити вдячність адміністраціям цих шкіл за сприяння у залученні дітей до проекту наукової освіти, а також батькам за їх дієву турботу про розвиток своїх дітей, за внесок у їхнє майбутнє. Батьки є повноцінними учасниками (формат занять – відкритий).

Любов ГРИГОРОВСЬКА,
вчений секретар Інституту соціальної та політичної психології НАПН України

Ювілей

ТАЛАНОВИТИЙ УЧЕНИЙ, ВИДАТНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ПСИХОЛОГ УКРАЇНИ

Нещодавно виповнилось 70 років відомому українському вченому, одному з фундаторів української політичної психології Миколі Миколайовичу Слюсаревському.

Микола Миколайович народився 2 січня 1949 р. у селі Гельмязів Золотоніського району Полтавської (нині – Черкаської) області в родині сільських інтелігентів. Після закінчення середньої школи з золотою медаллю у 1966 році одразу розпочав трудову діяльність, працюючи слюсарем Гельмязівської автоколони Золотоніського автотранспортного підприємства.

У 1968 році Микола Миколайович поступив на факультет журналістики Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. Ще будучи студентом у 1971–1972 роках розпочав професійну журналістську діяльність на посаді літературного працівника відділу робітничої молоді редакції газети «Молодь України». Після закінчення університету, з 1974 по 1979 рік, продовжував працювати в тій же редакції кореспондентом, виконуючи обов'язки завідувача відділу пропаганди та агітації і завідувача відділу науки та інформації.

У той період силами редакції газети «Молодь України» разом із НДІ психології Міністерства освіти УРСР проводились перші в Україні системні дослідження з психології пропаганди. Як керівник відділу науки та агітації Микола Миколайович був серед організаторів цієї роботи. Наукова діяльність так захопила його, що він у 1979 році перейшов працювати у новостворену лабораторію психології пропаганди НДІ психології (нині Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України), спочатку молодшим науковим співробітником, а згодом – і її завідувачем. У 1987 році Микола Миколайович захистив кандидатську дисертацію «Психологічні умови формування позитивного

ставлення працюючої молоді до політичного навчання».

У 1994 році з ініціативи Миколи Слюсаревського на базі лабораторії психології пропаганди було створено Науково-практичний центр політичної психології як самостійний підрозділ Академії педагогічних наук України, який у 1996 році був реорганізований у Інститут соціальної та політичної психології. З того часу Микола Миколайович є незмінним директором цієї установи, яка під його керівництвом стала одним з провідних центрів психологічної науки в Україні. Під керівництвом Слюсаревського Інститут успішно переживає всі труднощі, які виникають у складних умовах економічної та політичної кризи.

Виконуючи всю адміністративну та науково-організаційну роботу на посаді директора Інституту, Микола Миколайович займався також державними справами, працюючи завідувачем інформаційно-аналітичного відділу Служби Прем'єр-міністра України (1996–1997) та керівником Управління з питань політичного аналізу та планування Адміністрації Президента України (2000–2002). У 1999 році він обраний членом-кореспондентом, а з 2005 року є членом Президії НАПН України. Від часу заснування у 1995 році Асоціа-

ції політичних психологів України він був її незмінним президентом, а з 2017 року – її Почесний президент. Він член Національної спілки журналістів України (з 1978), голова редакційних рад журналу «Психологічні перспективи», фахових збірників «Наукові студії із соціальної та політичної психології» тощо.

Миколі Слюсаревському належать значні наукові здобутки в галузі соціальної та політичної психології. Він є одним із фундаторів української наукової школи психології переконувальної комунікації (психології пропаганди). Автор оригінальної концепції соціальної психології як фундаментальної, базової психологічної дисципліни, реляційної теорії інформаційного простору; концепції етно- та психогенезу українського народу на сучасному етапі його історії, просторово-часової парадигми вивчення психологічних ефектів переконувальної комунікації, теорії соціальної напруженості, прогностично зорієнтованої моделі типологізації та актуалізації соціально-психологічних проблем у межах культурно-історичного циклу.

Микола Миколайович поєднує талант організатора і науковця, має неабиякий літературний талант, завдяки якому народжуються прекрасні ліричні вірші. Він

надзвичайно порядна і принципова людина, завдяки йому в Інституті соціальної та політичної психології створено унікальну творчу атмосферу, яка сприяє розкриттю дарувань усіх науковців – від провідних учених до аспірантів і молодших наукових співробітників. Для всієї наукової спільноти Микола Миколайович є взірцем творчого вирішення всіх питань, що стосуються організації соціально-психологічних досліджень, розробки сучасних наукових теорій і концепцій та впровадження їх у соціально-психологічну, суспільно-політичну та педагогічну практику. Його праця відзначена урядовими і відомчими нагородами: орденом «За заслуги» II та III ступенів, Почесною грамотою Верховної Ради України, почесним званням «Заслужений працівник освіти України» тощо.

Тож бажаво Миколі Миколайовичу довгих років плідної праці на ниві соціально-психологічної науки, незгасаючої творчої насаги, здоров'я, енергії, нових наукових здобутків та великого особистого щастя!

Президія НАПН України
Інститут соціальної та політичної психології НАПН України

НЕХАЙ КОЖЕН ДЕНЬ ДАРУЄ РАДІСТЬ

2 січня відзначив свій сімдесятирічний ювілей завідувач відділу математичної та інформатичної освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України Михайло Іванович Бурда.

Народився Михайло Іванович в с. Красний Колядин Талалаївського району Чернігівської області. У

1966 році закінчив Красноколядинську середню школу і в цьому ж році вступив до Ніжинського державного педінституту імені М. В. Гоголя на фізико-математичний факультет, який закінчив з відзнакою у 1970 році.

Працював у середніх школах № 117, 58 м. Києва вчителем математики. З 1974 р. і досі Михайло Іванович працює в Інституті педагогіки НАПН України на посадах: молодшого, старшого, провідного, головного наукового співробітника, завідувачем лабораторії методики математики і фізики, заступником директора з наукової роботи, завідувачем відділу математичної та інформатичної освіти.

У 1981 році Михайло Іванович захистив кандидатську дисертацію, а в 1994 році – докторську дисертацію «Методичні основи диференційованого формування геометричних умінь учнів основної школи». У 1996 році отримав звання професора. З 1999 року – член-кореспондент Академії педагогічних наук України.

У 2007 році Михайло Іванович обійняв посаду головного вченого секретаря Національної академії педагогічних наук України, на якій плідно працював до 2015 року. У 2010-му його було обрано дійсним членом НАПН України.

Михайло Іванович – фахівець із дидактики та методики навчання математики. Він досліджує проблеми формування змісту шкільної математичної освіти, сучасного підручникотворення, методики навчання геометрії в закладах середньої та вищої освіти. Автор понад 200 наукових праць із проблем дидактики, методики навчання математики, змісту загальної середньої освіти.

Один із розробників Державного стандарту загальної середньої освіти для основної і старшої школи, навчальних програм, концепції математичної освіти в Україні, концепції профільного навчання у старшій школі. Під його керівництвом створено кілька поколінь підручників з геометрії, підручники з математики,

методичні та дидактичні посібники, які широко використовуються в школах та педагогічних університетах. Зокрема: підручники «Геометрія» для 7, 8, 9, 10 і 11 класів, «Математика» для 10 і 11 класів, методичні посібники, зокрема «Розв'язування задач на побудову», «Розв'язування геометричних задач підвищеної складності у 8–9 класах», «Вивчення геометрії в основній школі».

Бере активну участь в атестації науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Під його керівництвом захищено дві докторські та 12 кандидатських дисертацій. Член двох спеціалізованих учених рад із захисту докторських дисертацій, голова комісії із засобів навчання та обладнання закладів освіти МОН України. Входить до складу редколегій п'яти фахових журналів.

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України, нагрудними знаками Міністерства освіти і науки, моло-

ді та спорту України «За наукові досягнення», «Василь Сухомлинський», медалями НАПН України «Григорій Сковорода», «Ушинський К.Д.».

Сьогодні учений-методист активно працює над актуальними проблемами теорії та методики навчання математики, створює підручники та розробляє методичні системи компетентнісно орієнтованого навчання в профільній школі.

Шановний Михайло Івановичу! Від щирого серця вітаємо Вас із чудовим ювілеєм!

Нехай кожен новий день надихає Вас на нові звершення та дарує радість нових відкриттів! Будьте щасливі у праці й творчості! З роси й води Вам! Здоров'я, Щастя, Любові, Миру, Радості, Добробуту – Вам і Вашій родині!

Президія НАПН України,
Інститут педагогіки НАПН України

ВІТАЄМО МУДРОГО НАСТАВНИКА І КОЛЕГУ

6 березня відзначає свій 60-річний ювілей ректор ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України Микола Олександрович Кириченко.

Колеги, друзі, науковці та педагогічна громадськість шанують його як мудрого керівника й наставника, мислячого і творчого педагога, глибоко ґрунтованого фахівця, людину надзвичайно працювиту, невтомну, добру, чуйну, яка віддає свої творчі сили справі розбудови вітчизняної післядипломної освіти та освіти дорослих, зокрема організації якісної підготовки й підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників освітньої галузі.

Микола Кириченко є автором понад 100 наукових праць, серед яких монографії з проблем філософії освіти та соціальної філософії, управління освітою, форму-

вання ідеології інформаційного суспільства тощо.

За вагомий особистий внесок у розвиток освіти й педагогічної науки, багаторічну наукову і педагогічну діяльність Микола Олександрович нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України, медаллю «Ушинський К.Д.» Національної академії педагогічних наук України, Золотою медаллю «М. П. Драгоманов» Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, численними грамотами й подяками.

Микола Кириченко – надзвичайно толерантна, щира людина, енергійна, працювита, цілком віддана справі. Яку б роботу не виконував Микола Олександрович, вона завжди живиться появою нових і цікавих наукових ідей, а сам їх автор відзначається надзвичайною доброзичливістю, бажанням допомогти молоді, вмінням зрозуміти колеґ і надати їм допомогу.

Колектив ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України сердечно вітає Миколу Олександровича з ювілеєм і від усього серця зичить йому здоров'я, щастя і добробуту, більше щасливих і натхненних миттєвостей життя у міцному родинному колі та серед вірних друзів і колеґ.

Педагогічний колектив
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», колеґи, учні, друзі

ПРОДОВЖУЮЧИ ТРАДИЦІЇ ПЕДАГОГІКИ ДОБРА

У післяріздвяні дні 2019 року святкує 50-річний ювілей доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу теорії і практики педагогічної освіти Інституту педагогіки НАПН України Олександр Андрійович Лаврінченко.

Після закінчення Полтавського педагогічного університету імені В. Г. Короленка молодий педагог залишився працювати викладачем, поєднуючи практичну педагогічну діяльність з науково-дослідницькою роботою. У 1998 році Олександр Андрійович захистив кандидатську дисертацію «Практична професійно-педагогічна підготовка вчителя у вищих закладах освіти України (1917-1928 рр.)» в Інституті педагогіки і психології професійної освіти АПН України.

Шлях до наукового зростання Олександр Андрійович продовжив у Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, досліджуючи проблеми теорії та історії педагогічної май-

стерності. У 2009 році він захистив докторську дисертацію «Тенденції розвитку ідей педагогічної майстерності вчителя: теорія і практика (середина XVI – кінець XX ст.)».

Поступово зародилася наукова школа Олександра Лаврінченка, адже йому притаманні якості людини, яка вміє знайти однодумців, володіє талантом наукового наставництва, добросердності, конструктивного діалогу, вмінням заряджати ентузіазмом. Наукова школа Олександра Андрійовича об'єднала науковців навколо історичних досліджень розвитку національної педагогічної освіти, регіональних особливостей професійної підготовки вчителя в педагогічних закладах освіти, висвітлення ідей видатних педагогів у персоніологічному аспекті. Під його керівництвом захищено чотири докторські і три кандидатські дисертації.

Дороговказом у професійному середовищі для Олександра Андрійовича слугувала філософія добротворення академіка Івана Зязюна. Олександр Андрійович продовжує активну науково-педагогічну діяльність і співпрацю з центрами педагогічної майстерності, які функціонують в різних регіонах України. Він є активним співорганізатором науково-практичних заходів, присвячених пам'яті академіка Івана Зязюна; проводить майстер-класи з педагогічної майстерності та режисури педагогічної дії, екскурсії для науковців, викладачів, вчителів, студентів у музеї-садибі Івана Зязюна, що знаходиться у селі Пашківка Чернігівської області, висвітлюючи маловідомі фак-

ти біографії й науково-педагогічного постулу видатного вченого.

Олександр Андрійович був і є членом спеціалізованих учених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Олександра Андрійовича радо зустрічають колеґи із закладів освіти у різних регіонах України, де він проводить унікальні семінари, майстер-класи для учнів, студентів, педагогів, дорослих. Талант педагога-майстра, віртуоза педагогічної дії, митця художнього слова виявляється у здатності навчати і сприяти особистісному і професійному розвитку педагогів-практиків, майбутніх учителів в умовах формального і неформального навчання.

Висловлюємо Ювіляру найщиріші вітання і побажання професійного зростання, нових творчих здобутків, козацького здоров'я, радості, миру і благополуччя. Нехай Ваша просвітницька і науково-педагогічна діяльність надихає Ваших учнів і послідовників до особистісної і професійної самореалізації, творити добро, працюючи на ниві сучасної української освіти.

Адміністрація і співробітники
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України

ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Засновники — Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Видавництво «Педагогічна преса»
Свідоцтво про держреєстрацію
серія КВ № 6908 від 29.01.2003 р.

Головний редактор Лідія РАПІНА
Редакційна рада: Віктор Андрущенко,
Іван Бех, Валерій Биков,
Надія Бібік, Микола Свтух,
Володимир Луговий,
Олександр Ляшенко, Сергій Максименко,
Нелля Нічкало, Віктор Огнев'юк,
Віктор Олійник, Олександра Савченко,
Микола Слюсаревський,
Ольга Сухомлинська, Лідія Ткаченко
Над номером працювали:
Олена СОЛОДОВНИК
Олександр ХРИСТЕНКО

Адреса редакції: 04053, Київ, вул. Січових Стрільців, 52А, кімн. 312.
Тел. (044)481-37-40. E-mail: ped-gazeta@ukr.net
Редакція не рецензує і не повертає рукописів.
За точність викладених фактів відповідальність
покладається на автора. Редакція не завжди поділяє
думки, викладені автором.

Видруковано ТОВ «Прінтстор Груп»,
вул. Данила Щербаківського, 4, м. Київ, 03190 Наклад 222
Замовлення № 16186
Підписано до друку 08.02.2019
Передплатний індекс: 30670